

Spis sp. zn. 9 Afs 22/2013 byl spojen se spisem sp. zn. 9 Afs 82/2012 a pod touto spisovou značkou bylo rozhodnuto takto:

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Daniely Zemanové a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Jan M. Passer, Ph.D., LL.M., v právní věci žalobce: **SOLARPARK delta, a.s.**, se sídlem Olomoucká 3419/7, Brno, zast. JUDr. Ing. Martinem Florou, Dr., advokátem se sídlem Opletalova 37, Praha – Nové Město, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, a v řízení vedeném pod sp. zn. 9 Afs 82/2012 za účasti osoby zúčastněné na řízení: **E.ON Distribuce, a.s.**, se sídlem F.A.Gerstnera 2151/6, České Budějovice, proti rozhodnutím Finančního ředitelství v Českých Budějovicích ze dne 13. 10. 2011, č. j. 4890/11-1200, ze dne 11. 4. 2012, č. j. 2899/12-1200, ze dne 30. 10. 2012, č. j. 7955/12-1200, a ze dne 3. 10. 2012, č. j. 7282/12-1200, v řízení o kasačních stížnostech žalobce proti rozsudkům Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 25. 9. 2012, č. j. 10 Af 276/2011 - 39, ze dne 31. 1. 2013, č. j. 10 Af 465/2012 - 35, ze dne 9. 4. 2013, č. j. 10 Af 4/2013 - 34, a ze dne 18. 4. 2013, č. j. 10 Af 608/2012 - 34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnosti **se z a m í t a j í**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět řízení

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnými kasačními stížnostmi napadá v záhlaví označené rozsudky Krajského soudu v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“), kterými byly jako nedůvodné zamítnuty žaloby stěžovatele proti rozhodnutím Finančního ředitelství v Českých Budějovicích ze dne 13. 10. 2011, č. j. 4890/11-1200, ze dne 11. 4. 2012, č. j. 2899/12-1200, ze dne 30. 10. 2012, č. j. 7955/12-1200, a ze dne 3. 10. 2012, č. j. 7282/12-1200. Finanční ředitelství v Českých Budějovicích uvedenými rozhodnutími zamítlo odvolání stěžovatele proti rozhodnutím Finančního úřadu v Českých Budějovicích (dále jen „správce daně“) ze dne 4. 7. 2011, č. j. 341569/11/077910302673, ze dne 4. 7. 2011, č. j. 341571/11/077910302673, ze dne 9. 1.

2012, č. j. 3136/12/077910302673, ze dne 26. 1. 2012, č. j. 26588/12/077910302673, ze dne 21. 8. 2012, č. j. 413020/12/077910302673, ze dne 27. 3. 2012, č. j. 142233/12/077910302673, ze dne 27. 4. 2012, č. j. 286701/12/077910302673, ze dne 27. 4. 2012, č. j. 286766/12/077910302673, ze dne 3. 7. 2012, č. j. 364465/12/077910302673, ze dne 3. 7. 2012, č. j. 364483/12/077910302673 (dále jen „rozhodnutí správce daně“). Těmito rozhodnutími správce daně zamítl stížnosti stěžovatele na postup plátce daně dle ustanovení § 237 odst. 4 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění platném pro projednávanou věc (dále jen „daňový řád“).

Nejvyšší správní soud k osobám účastníků řízení uvádí, že s účinností od 1. 1. 2013 došlo dle § 19 odst. 1 zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, ke zrušení Finančního ředitelství v Českých Budějovicích, které bylo v projednávané věci žalovaným správním orgánem. Dle citovaného zákona se jeho právním nástupcem stalo Odvolací finanční ředitelství (dále jen „žalovaný“).

II. Relevantní skutkové okolnosti vyplývající ze správních spisů

Stěžovatel vlastní a provozuje fotovoltaickou elektrárnu v katastrálním území Klikov o instalovaném výkonu 1 331,3 kW. Licenci pro výrobu elektřiny č. 111015611 vydal Energetický regulační úřad dne 6. 8. 2010. Vyrobenou elektrickou energii stěžovatel dodává na základě smluv do distribuční sítě společnosti E.ON Distribuce, a. s. (dále jen „společnost E.ON“ nebo „plátce daně“), za využití systému výkupu za pevně stanovenou výkupní cenu dle § 4 odst. 4 zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů), ve znění platném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů“). Předmětem sporu se staly platby za elektřinu dodanou do distribuční sítě v období za měsíce leden – duben 2011 a září 2011 – květen 2012. Stěžovatel za uvedená období vyfakturoval společnosti E.ON konkrétní částky bez daně z přidané hodnoty. Společnost E.ON však uhradila stěžovateli pouze část z fakturovaných částek, což v konečném důsledku činilo o 4 598 062,70 Kč méně, než kolik činila cena této elektřiny vyčíslená v systému výkupu. Stěžovatel v reakci na výše uvedené požádal společnost E.ON o vysvětlení dle ustanovení § 237 odst. 1 daňového řádu. Svůj postup společnost E.ON odůvodnila tím, že postupovala dle ustanovení § 7a až 7i zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů, ve znění zákona č. 402/2010 Sb. Podle uvedených ustanovení byla jako plátce daně povinna odvést z plateb odvod z elektřiny ze slunečního záření ve výši 26 % z výkupní ceny.

Stěžovatel, coby poplatník daně, podal ke správci daně několik stížností na postup plátce daně, společnosti E.ON, dle § 273 odst. 3 daňového řádu, které byly rozhodnutími správce daně zamítnuty s odůvodněním, že postup plátce daně byl v souladu se zákonem o podpoře využívání obnovitelných zdrojů, neboť dle ustanovení 7a a následujících tohoto zákona je provozovatel přenosové soustavy povinen po splnění všech zákonných podmínek z platby za výkup elektřiny vyrobené ze slunečního záření srazit, vybrat a odvést odvod. Proti všem rozhodnutím správce daně podal stěžovatel samostatná odvolání, která žalovaný rozhodnutími ze dne 13. 10. 2011, č. j. 4890/11-1200, ze dne 11. 4. 2012, č. j. 2899/12-1200, ze dne 30. 10. 2012, č. j. 7955/12-1200, a ze dne 3. 10. 2012, č. j. 7282/12-1200, zamítl.

III. Řízení před krajským soudem

pokračování

Proti rozhodnutím žalovaného podal stěžovatel žaloby dle části třetí, hlavy II, dílu 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“). V žalobě vedené u krajského soudu pod sp. zn. 10 Ad 276/2011 namítal, že žalovaný protiprávně neakceptoval návrh stěžovatele na přerušení odvolacího řízení do doby, než Ústavní soud ČR rozhodne o návrhu skupiny senátorů na zrušení části zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů týkající se právě odvodů z elektřiny ze slunečního záření. Tímto postupem porušil žalovaný zásadu proporcionality, procesní ekonomie a rychlosti řízení. V dalším byly žaloby stěžovatele obsahově zcela totožné. Postup plátce daně stěžovatel shledal protiústavním z důvodu porušení principu rovnosti, neboť neexistuje legitimní důvod, pro který by se měly odvody vztahovat pouze na zařízení uvedená do provozu v období od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2010 a nikoliv k obdobím předcházejícím či následujícím. Dle žaloby je tato nerovnost projevem libovůle zákonodárce. Stěžovatel považoval dle žaloby sražení odvodu za odporující zákazu retroaktivity a principu legitimního očekávání, neboť zavedení odvodu z elektřiny prakticky snížilo výkupní ceny o 26 procent. Právní úprava přitom spočívala na záruce udržení výše výkupních cen platných v roce uvedení výroby do provozu po celou dobu životnosti výroby a v návratnosti investice v období patnácti let dle ustanovení § 6 odst. 1 zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů. Žalobou byl dále namítán zásah do práva stěžovatele na pokojné užívání majetku, protože v důsledku odvodu z elektřiny byl zkrácen na legitimním očekávání nabytí příjmů z vyrobené elektřiny ze slunečního záření. Z uvedených důvodů považoval stěžovatel předmětnou právní úpravu za protiústavní a v důsledku toho postup plátce daně a správních orgánů za nezákonný. Neztotožnil se ani se závěry Ústavního soudu o ústavní konformitě ustanovení § 7a až 7i zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů. Žalobce měl za to, že v jeho případě způsobuje předmětná úprava tzv. „rdousící“ efekt, který je v daňovém právu v rozporu s Ústavou ČR.

Krajský soud řízení o žalobě vedené pod sp. zn. 10 Ad 276/2011 nejprve usnesením ze dne 24. 4. 2012 přerušil. Po vyhlášení nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 ze dne 15. 5. 2012 (publik. pod č. 220/2012 Sb., dále též „nálezu Ústavního soudu“) v tomto řízení pokračoval. V průběhu řízení o dalších žalobách již bylo předmětné řízení před Ústavním soudem ukončeno. Napadenými rozsudky následně krajský soud všechny žaloby jako nedůvodné zamítl. Z odůvodnění napadených rozsudků vyplývá, že žalovaný nepochybil, pokud řízení nepřerušil do doby, než bude rozhodnuto Ústavním soudem o ústavní konformitě napadených ustanovení zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů. Postup správních orgánů nemohl způsobit nezákonnost jejich rozhodnutí a neodporoval ústavnímu pořádku. S odkazem na nálezu Ústavního soudu krajský soud konstatoval, že úprava odvodu z elektřiny ze slunečního záření není protiústavní, přičemž argumentaci Ústavního soudu zrekapituloval, neboť odůvodnění tohoto nálezu se plně vypořádává i s argumentací stěžovatele uplatněnou v žalobách.

IV. Kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

Rozsudky krajského soudu napadl stěžovatel včas podanými kasačními stížnostmi z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

Stěžovatel předně namítá, že celý institut odvodu z elektřiny ze slunečního záření odporuje principu rovnosti, neboť povinnost platit tento odvod se vztahuje pouze k elektřině vyrobené v zařízeních uvedených do provozu v období od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2010. Nevztahuje

se však k období předcházejícímu ani následujícímu, přičemž pro takový podstatný rozdíl neexistují relevantní věcné ani právní důvody. Vzniklou nerovnost stěžovatel považuje za projev libovůle zákonodárce v rozporu s principem rovnosti v přístupu k podnikání dle čl. 26 Listiny základních práv a svobod.

Sražení odvodu z elektřiny ze slunečního záření dále dle stěžovatele odporuje principu zákazu retroaktivity a ochrany legitimního očekávání, neboť zavedením tohoto institutu prakticky došlo ke snížení výkupních cen elektřiny ze slunečního záření o 26 procent. V době rozhodování o vybudování fotovoltaické elektrárny stěžovatel zvažoval její rentabilitu a návratnost investic spočívající v zákonem dané garanci udržení výkupních cen. Stěžovateli je známo, že daňovou politiku státu určuje zákonodárce a může poskytnout ve veřejném zájmu určité skupině osob více či naopak méně výhod než jiné, nicméně nemůže tak činit na základě libovůle. Zákonodárce však při zavedení odvodu veřejný zájem na tomto netvrdil ani neprokázal. Zavedením odvodu bylo neoprávněně zasaženo do legitimního očekávání stěžovatele a práva stěžovatele na pokojné užívání majetku, tedy do majetkového práva chráněného čl. 1 Dodatkového protokolu Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Dále stěžovatel uvedl, že i postup, který je formálně v souladu se zákonem, je třeba považovat za nezákonný, pokud odporuje ústavnímu pořádku.

Stěžovatel rovněž vytýká krajskému soudu, že bez dalšího mechanicky převzal a aplikoval právní názor Ústavního soudu. Z výše uvedeného nálezu vyplývá, že Ústavní soud pouze obecně konstatoval ústavní konformitu napadených ustanovení zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů. Stěžovatel je však ve svém konkrétním případě přesvědčen o neústavnosti postupu plátce daně i správních orgánů, neboť předmětná právní úprava působí rdousícím a likvidačním účinkem. Důsledkem sražení odvodu z elektřiny ze slunečního záření je nedodržení návratnosti investice stěžovatelky garantované § 6 odst. 1 zákona o podpoře obnovitelných zdrojů. Tyto skutečnosti hodlá stěžovatel prokázat účetními doklady a finanční analýzou, kterou však bude možné v ekonomicky věrohodné podobě předložit až po skončení tříleté doby trvání povinnosti k úhradě odvodu z elektřiny ze slunečního záření. Stěžovatel navrhuje, aby soud řízení přerušil do doby uplynutí tří let od zavedení povinnosti hradit odvod. Krajský soud se reálnými dopady sražení odvodu nezabýval, nezohlednil je a neumožnil stěžovateli navrhnout důkazy k jejich prokázání, ač právě na nutnost zcela individuálního posouzení dopadů odvodu do právní sféry stěžovatele poukazuje náleze Ústavního soudu. Postup krajského soudu představuje vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Žalobami je dále namítána nepřezkoumatelnost napadených rozsudků z důvodu, že se krajský soud nikterak nezabýval tvrzeným porušením garance výše výkupní ceny dané v ustanovení § 2 odst. 7 (dříve odst. 9) vyhlášky č. 140/2009 Sb., o způsobu regulace cen v energetických odvětvích a postupech pro regulaci cen (dále jen „vyhláška č. 140/2009 Sb.“) a nedodržením garance patnáctileté doby návratnosti investice.

Žalovaný se ke kasačním stížnostem vyjádřil podáními ze dne 15. 11. 2012, 5. 4. 2013, 20. 5. 2013 a 31. 5. 2013, kterými navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnosti jako nedůvodné zamítl. Ve svých vyjádřeních se ztotožnil se závěry krajského soudu a Ústavního soudu o ústavní konformitě napadených ustanovení. Zpochybnění splnění patnáctileté doby návratnosti investice stěžovatel ničím nedoložil. Jedná se pouze o obecné tvrzení. V posuzovaném případě byly splněny veškeré zákonné podmínky pro sražení odvodu. Návrh stěžovatele na přerušování řízení před Nejvyšším správním soudem považuje žalovaný za

pokračování

nepřípustný a zcela neúčelný. Dle žalovaného se rovněž nelze spolehnout na objektivitu měřítek, která by stěžovatel uplatnil ve finančních analýzách předložených po případném přerušení řízení.

Osoba zúčastněná na řízení svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužila.

V. Posouzení důvodnosti kasačních stížností

Kasační stížnost je podle §§ 102 a násl. s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu je v ní namítán důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., tedy nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Na základě ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud při přezkumu rozhodnutí krajských soudů vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti, ledaže by bylo řízení před soudem zmatečné, bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné, jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné. Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu, přičemž neshledal žádnou z výše uvedených vad, pro kterou by bylo nutné napadený rozsudek zrušit.

Kasačními stížnostmi napadená právní úprava je obsažena v ustanoveních § 7a – 7i zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů. Dle těchto ustanovení je předmětem odvodu za elektřinu ze slunečního záření elektřina vyrobená ze slunečního záření v období od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013 v zařízení uvedeném do provozu v období od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2010. Poplatníkem odvodu je výrobce, pokud vyrábí elektřinu ze slunečního záření, a plátcem je provozovatel přenosové soustavy nebo regionální distribuční soustavy. Základem odvodu je částka bez daně z přidané hodnoty hrazená plátcem odvodu formou výkupní ceny nebo zeleného bonusu poplatníkovi odvodu za elektřinu ze slunečního záření vyrobenou v odvodovém období. Od odvodu je osvobozena elektřina vyrobená ze slunečního záření ve výrobně elektřiny s instalovaným výkonem výroby do 30 kW, která je umístěna na střešní konstrukci nebo obvodové zdi jedné budovy spojené se zemí pevným základem evidované v katastru nemovitostí. Sazba odvodu ze základu odvodu činí v případě hrazení formou výkupní ceny 26 % a v případě zeleného bonusu 28 %. Odvodovým obdobím je kalendářní měsíc. Plátce odvodu je povinen srazit nebo vybrat odvod ze základu odvodu. Plátce odvodu je povinen odvést odvod ze základu odvodu do 25 dnů po skončení odvodového období; ve stejné lhůtě je povinen podat vyúčtování odvodu. Správu odvodu vykonávají územní finanční orgány. Při správě odvodu se postupuje podle daňového řádu. Odvod je příjmem státního rozpočtu.

Nejvyšší správní soud považuje v úvodu za nezbytné uvést, že skutková a právní situace nyní posuzované věci je ve své podstatě totožná s věcí, kterou zdejší soud řešil již ve svém rozsudku ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 91/2012 – 36 (dostupný na www.nssoud.cz, stejně jako veškerá dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu), přičemž ani stěžovatelova argumentace uplatněná v nynějších kasačních stížnostech nebyla způsobilá přesvědčit Nejvyšší správní soud o tom, že by měl svůj již dříve vyslovený právní názor změnit či revidovat. Dále zdejší soud připomíná, že projednávanou materií se zabýval i v dalších rozhodnutích (srov. např.

rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2012, č. j. 8 Afs 60/2012 – 27; ze dne 4. 4. 2013, č. j. 1 Afs 5/2013 – 35; ze dne 19. 4. 2013, č. j. 2 Afs 75/2012 – 35; ze dne 6. 6. 2013, č. j. 1 Afs 36/2013 – 30; ze dne 12. 6. 2013, č. j. 2 Afs 34/2013 – 29), která se všechna plně opírají o právní názor, jenž vyslovil Ústavní soud ve svém nálezu, sp. zn. Pl. ÚS 17/11 (dostupný na <http://nalus.usoud.cz>, stejně jako všechna v tomto rozsudku citovaná rozhodnutí Ústavního soudu). V citovaném nálezu se Ústavní soud posuzoval ústavní konformitu odvodu z elektřiny ze slunečního záření ze všech hledisek včetně těch, které stěžovatel přednesl v žalobách i kasačních stížnostech.

Pokud tedy stěžovatel v kasačních stížnostech opětovně v obecné rovině namítá, že právní úprava odvodu za elektřinu ze slunečního záření porušuje princip rovnosti, legitimního očekávání a zákaz retroaktivity, Nejvyšší správní soud pro stručnost odkazuje na podrobnou argumentaci a právní závěry, předestřené v odůvodnění citovaného rozsudku, č. j. 1 Afs 91/2012 – 34, a především v odůvodnění nálezu Ústavního soudu, neboť plně dopadají i na nyní posuzovaný případ a bylo by neúčelné je zde znovu podrobně rekapitulovat, ačkoliv se s nimi stěžovatelka i nadále neztotožňuje. Vykonatelné nálezy Ústavního soudu jsou dle čl. 89 odst. 2 Ústavy ČR závazné pro všechny orgány i osoby, tedy i pro Nejvyšší správní soud. Polemika stěžovatelky s právním názorem Ústavního soudu, která je vedena převážně v obecné rovině bez konkretizace na individuální situaci stěžovatelky, není v projednávané věci relevantní (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 13. 11. 2007, sp. zn. IV. ÚS 301/05, či ze dne 2. 6. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 9/06, případně usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 12. 1. 2011, č. j. 1 Afs 27/2009 – 98).

Výše uvedené platí i navzdory skutečnosti, že stěžovatel v kasačních stížnostech tvrdil, že by právě v jeho případě měla být aplikována výjimka, kterou Ústavní soud připustil v cit. nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/11, pokud dovodil, že *„v některých případech může mít uvalení tzv. odvodu rdousící efekt. Pak by aplikace zákona č. 402/2010 Sb. protiústavní byla. Jde však pouze o případy, kdy by odvod měl likvidační účinky či zasahoval samotnou majetkovou podstatu výrobce elektrické energie. Přitom je třeba hodnotit jednak dodržení garancí ve smyslu § 6 odst. 1 zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů v jejich patnáctiletém trvání, jednak okamžité účinky odvodu.“* Jinými slovy, bylo věcí stěžovatele, aby uvedl, že právě v jeho individuálním případě bude mít zavedení odvodu z elektřiny ze slunečního záření za následek vyvolání tzv. „rdousícího efektu“, tedy likvidační účinky. Stěžovatel nicméně i v tomto případě setrval pouze v obecné rovině tvrzení, nijak je blíže nekonkretizoval a ani neoznačil na podporu svého tvrzení žádné řádné důkazní prostředky (např. analýza hospodářské situace stěžovatele; splatnost závazků; výčet nákladů vynaložených na pořízení fotovoltaické elektrárny či souhrn výdajů na běžný provoz elektrárny aj.). Na základě paušálního, nic neříkajícího tvrzení o tom, že v jeho případě nebude dodržena zákonem garantovaná doba návratnosti investice, Nejvyšší správní soud nedospěl k závěru o protiústavnosti aplikace odvodu z elektřiny ze slunečního záření na příjmy stěžovatele (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 91/2012 – 36).

Jediný zmiňovaný důkazní prostředek (finanční analýza) zamýšlel stěžovatel předložit až na počátku roku 2014 (po uplynutí tří let od zavedení odvodu z elektřiny), kdy bude nejdříve k dispozici, a proto se domáhal přerušení řízení před Nejvyšším správním soudem na uvedenou dobu. Nejvyšší správní soud nicméně neshledal důvod pro přerušení řízení o kasačních stížnostech stěžovatele, neboť jak již konstatoval v rozsudku č. j. 1 Afs 91/2012 – 36, *„správní soudy vycházejí při přezkumu zákonnosti správního rozhodnutí ze skutkového stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Má-li dojít v soudním řízení správním*

pokračování

k doplnění skutkových zjištění správního orgánu dokazováním, musí se navržené důkazní prostředky vztahovat ke skutečnostem existujícím v době vydání rozhodnutí žalovaného. Stěžovatelka by tedy musela navrhnout takový důkazní prostředek, jímž by prokázala, že (ke dni vydání rozhodnutí žalovaného) bylo zřejmé, že nebude dosažena zákonem garantovaná doba návratnosti investice.“

Ze stejných důvodů Nejvyšší správní soud shledal nedůvodnými i námitky stěžovatele vůči postupu krajského soudu v řízeních ústících do vydání napadených rozsudků. Dle stěžovatele byla uvedená řízení zatížena vadou, pokud se krajský soud dostatečně nezabýval reálnými dopady zavedení odvodu z elektřiny ze slunečního záření na konkrétní případ stěžovatele a jestliže stěžovateli poté, co rozhodl o pokračování v řízení a ihned vydal rozsudek ve věci samé, mu fakticky znemožnil navrhnout důkazy k prokázání svého tvrzení.

Nejprve je třeba uvést, že tvrzení o nemožnosti splnění patnáctileté doby k návratnosti investice stěžovatel nikterak neprokázal a ponechal jej pouze v obecné rovině tvrzení, které nikterak nekonkretizoval. Citovaný náleze Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 byl vyhlášen již dne 15. 5. 2012, krajský soud nicméně rozhodl o stěžovatelem podaných žalobách až rozsudky ze dne 25. 9. 2012, ze dne 31. 1. 2013, ze dne 9. 4. 2013 a ze dne 18. 4. 2013. Stěžovatel tak mohl v průběhu čtyř až jedenácti měsíců poukázat na tuto skutečnost a umožnit tak krajskému soudu, aby se s ní vypořádal. Namísto toho však stěžovatel zůstal pasivní a nijak neumožnil krajskému soudu zohlednit jeho konkrétní situaci, ačkoliv stěžovatele tíží v soudním řízení správním nejen povinnost tvrzení, nýbrž též povinnost důkazní [srov. § 71 odst. 1 písm. e) s. ř. s.]. Rozsudek krajského soudu tak není zatížen vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů, neboť v situaci, kdy stěžovatel sám nespécifikoval dopady právní úpravy odvodu do své majetkové sféry, krajský soud nezatížil své rozhodnutí vadou, pokud bez dalšího odkázal na závěry plenárního nálezu Ústavního soudu a věci se blíže nezabýval (shodně např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2012, č. j. 8 Afs 60/2012 – 27, a ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 91/2012 – 36).

Jak vyplývá i ze shora uvedeného, rovněž v kasačních stížnostech stěžovatel uvedl pouze paušální tvrzení, že sražení odvodu ze slunečního záření bude mít ve svém souhrnu za následek nedodržení patnáctileté doby návratnosti investice do fotovoltaické elektrárny, nicméně tyto skutečnosti bude schopen prokázat účetními doklady a finanční analýzou až po skončení tříleté doby trvání povinnosti k úhradě předmětného odvodu. Je tak zřejmé, že v době rozhodování krajského soudu stěžovatel žádnými důkazy nedisponoval a nemohl být proto ani poškozen postupem soudu, který mu tyto důkazy neumožnil provést.

Nejvyšší správní soud dále dospěl k závěru, že krajský soud nezatížil řízení vadou, která by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí, pokud jedním rozhodnutím rozhodl o pokračování v řízení a zároveň o zamítnutí žaloby. K přerušení uvedeného řízení do doby, než Ústavní soud rozhodne o věci projednávané pod sp. zn. Pl. ÚS 17/11, došlo na návrh stěžovatele (viz usnesení krajského soudu o přerušení řízení ze dne 24. 4. 2012, čl. 35 spisu krajského soudu), a lze bez pochybností usuzovat, že se stěžovatel, který byl v řízení o žalobě zastoupen advokátem a o důležitosti nálezu Ústavního soudu pro svoji činnost byl dostatečně informován, dozvěděl o vyhlášení nálezu Ústavního soudu bezprostředně po jeho vyhlášení a zveřejnění. Stěžovatel si tak musel být rovněž vědom toho, že důvod pro přerušení řízení odpadl a tedy že nic nebrání vydání meritorního rozhodnutí, přičemž vyjádřil implicitní souhlas s rozhodnutím bez nařízení jednání. Bylo proto především v jeho zájmu, aby bezprostředně po vyhlášení nálezu Ústavního soudu reagoval na závěry v nálezu uvedené. O účelovosti této námítky svědčí vedle

výše uvedených skutečností (důkazní „neaktivita“ stěžovatele, předkládání zcela obecných, nijak konkretizovaných tvrzení, a to i v řízení o kasační stížnosti) rovněž i fakt, že v dalších předmětných řízeních, vedených před krajským soudem pod sp. zn. 10 Af 465/2012, sp. zn. 10 Af 4/2013, sp. zn. 10 Af 608/2012, k přerušení řízení vůbec nedošlo a přesto stěžovatel ani v době delší než šest, resp. deset měsíců, která uplynula od vyhlášení nálezu Ústavního soudu do vydání rozsudků krajského soudu ve věci samé, k prokázání svých tvrzení nepředložil či nenavrhoval žádné další nové důkazy, ani svá tvrzení blíže nekonkretizoval, ač k tomu měl dostatečný časový i „procesní“ prostor.

Tvrzení stěžovatele o nemožnosti dosáhnout návratnosti investice ve lhůtě patnácti let, které se opírá pouze o jeden existující důkazní prostředek, a to účetnictví, je pouze spekulací. Takto je třeba interpretovat spornou část rozsudků krajského soudu. Závěr krajského soudu o spekulativnosti tvrzení stěžovatele není skutkovým závěrem, jak se domnívá stěžovatel, jenž by se měl opírat o důkazní prostředky provedené v řízení, nýbrž procesním závěrem vycházejícím z nedostatečnosti navržených důkazních prostředků (jeden důkazní prostředek neexistuje, druhý je ve vztahu k tvrzení, jež má doložit, neprůkazný).

Pokud jde o námitku porušení práva na spravedlivý proces, zabýval se jí ve skutkově shodném případě Nejvyšší správní soud v např. v rozsudku ze dne 6. 6. 2013, č. j. 1 Afs 44/2013 – 35, přičemž v posuzované věci neshledal důvod, aby se od právního hodnocení uvedeného v citovaném rozhodnutí jakkoli odchyloval. Zdejší soud v uvedeném rozhodnutí uvedl, že v první řadě je povinností stěžovatele splnit povinnost tvrzení. Tvrzení, že nebude dosaženo návratnosti investice ve lhůtě patnácti let, je tvrzením souhrnným, paušálním. Není z něho zřejmé, z jakých konkrétních skutečností vychází, tedy jaké byly náklady na pořízení investice, jak vysoké jsou tržby, jaké výše dosahují provozní náklady (včetně mzdových) apod. Stěžovatel by proto musel své souhrnné tvrzení komplexně doplnit o jednotlivá dílčí tvrzení, z nichž vyvěrá jím prezentovaný souhrnný závěr. Tato jednotlivá tvrzení by stěžovatel musel prokázat, stejně jako to, že je vyloučeno, aby v horizontu patnácti let došlo k navrácení proinvestovaných prostředků. Přitom je samozřejmě třeba také vážit, zda počínání stěžovatele je ekonomicky racionální, odpovídá měřítku kladenému na řádného hospodáře. Ačkoliv je výroba elektřiny ze slunečního záření státem podporovaným sektorem, stále jde o podnikatelskou činnost. Pojmovým znakem jakékoliv podnikatelské činnosti je nést jistou míru rizika. Poskytnutí garance návratnosti investice neznámá, že by stát měl podnikatelským subjektům kompenzovat ztráty pramenící z jakéhokoliv jejich počínání. Teprve po zohlednění všech skutečností, z nichž některé soud vyjmenoval shora, je možné učinit skutkový závěr, zda zakotvení odvodu z elektřiny ze slunečního záření znemožňuje dosáhnout v konkrétním případě návratnosti investice v zákonem garantované době. Následně, na základě řádně zjištěného skutkového stavu v potřebném rozsahu, lze přistoupit k právní úvaze o tom, zda je srážka odvodu z elektřiny ze slunečního záření v případě stěžovatele v souladu s ústavním pořádkem.

Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že stěžovatel se nalézá ve složité situaci, neboť jeho povinnost tvrzení a tomu odpovídající povinnost důkazní je značně rozsáhlá. To však nic nemění na tom, že chce-li být ve sporu úspěšný, musí svým povinnostem dostát. Jak v daňovém řízení, tak v soudním řízení správním leží povinnost tvrzení a jí odpovídající povinnost důkazní na daňovém subjektu (viz § 92 odst. 3 daňového řádu). Stěžovatel však těmito požadavkům nedostál, a to v rovině tvrzení (uplatnil pouze souhrnné a zcela obecné tvrzení), ani v rovině důkazní (navrhoval provedení neexistujícího důkazního prostředku a jednoho existujícího důkazního prostředku, který ovšem nic nevypovídá o predikovaném vývoji). To měl krajský soud na mysli, když poněkud zkratkovitě ve svých rozsudcích uvedl, že tvrzení

pokračování

stěžovatele o nemožnosti dosáhnout navrácení investice v horizontu patnácti let je pouhou spekulací. V tomto směru jde o nedostatek slovního vyjádření myšlenky krajského soudu, který však nezakládá nepřezkoumatelnost rozsudku pro nedostatek důvodů (srov. rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003 – 75, publ. pod č. 133/2004 Sb. NSS). Jak uvedl Ústavní soud, „*není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná*“ (nález ze dne 12. 2. 2009 sp. zn. III. ÚS 989/08, věc *M. CAMBELL & SONS LIMITED*, bod 68; srov. obdobně též rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2013, č. j. 8 As 47/2012 – 58 nebo ze dne 29. 3. 2013, č. j. 8 Afs 41/2012 – 50).

Stěžovatel není jakkoliv omezen v předkládání důkazních prostředků (co do jejich charakteru a obsahu). Je jen na něm, aby navrhl provedení takových existujících důkazních prostředků, jimiž prokáže svá tvrzení. Nemá-li stěžovatel v současné době potřebné důkazní prostředky k dispozici, a je tedy v důkazní nouzi, nemůže soud na tuto situaci reagovat jinak než učinit závěr o neunesení důkazního břemene. Rozhodně není na místě, aby soud ustrnul v projednávání věci a otálel s vyhlášením rozhodnutí několik měsíců či let pouze proto, aby stěžovatel mohl zpracovat nové důkazní prostředky a ty pak navrhnout k provedení důkazu. S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud uzavřel, že se krajský soud nedopustil porušení práva stěžovatele na spravedlivý proces.

Stěžovatel dále spatřuje nepřezkoumatelnost rozsudků krajského soudu v tom, že se nijak nevypořádávají s argumentací o neústavnosti odvodu z elektřiny ze slunečního záření pro rozpor se státní garancí vyjádřenou v § 2 odst. 8 vyhlášky č. 140/2009 Sb.

Tato námitka se dle zdejšího soudu týká obecně souladu právní úpravy odvodu z elektřiny ze slunečního záření s ústavním pořádkem, nikoliv specifických dopadů této právní úpravy na postavení stěžovatele. Krajský soud v napadených rozsudcích jasně deklaroval, že otázka souladu právní úpravy odvodu z elektřiny ze slunečního záření již byla posouzena Ústavním soudem, jehož závěry se krajský soud řídí. Nebyl tedy žádný důvod pro to, aby se soud zvlášť zabýval tímto dílčím argumentem stěžovatele, který se vztahoval obecně k celé právní úpravě a nikoliv specificky k důsledkům její aplikace na případ stěžovatele. Rozsudky krajského soudu zdejší soud považuje za přezkoumatelné.

VI. Závěr a náklady řízení

Kasační námitky uplatněné stěžovatelem nebyly Nejvyšším správním soudem shledány důvodnými a ani z přezkumu dle § 109 odst. 4 s. ř. s., jenž Nejvyšší správní soud provádí vždy z úřední povinnosti, nevyplynul důvod, pro který by měly být napadené rozsudky krajského soudu zrušeny. Kasační stížnosti proto byly v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 s. ř. s., větou poslední, zamítnuty.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud dle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nenáleží. Toto právo by náleželo žalovanému, protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily

náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasačních stížnostech nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. srpna 2013

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně senátu